

Nota Inkoopbeleid Gemeente Den Helder 2010

Concernstaf, Team Strategie en Beleid

Inhoudsopgave

1	Het belang van een professioneel inkoop- en aanbestedingsbeleid.....	3
1.1	Risico's.....	3
1.2	Doel.....	3
2	Toepassingsgebied	4
3	Juridische kaders.....	5
3.1	Wet- en regelgeving	5
3.2	Inkoopvoorwaarden van de Gemeente Den Helder	6
4	Ethische en ideële kaders	7
4.1	Integriteit	7
4.2	Duurzaam inkopen	7
4.3	Maatschappelijke eisen aan de leveranciers.....	8
4.4	Sociale Werkvoorziening.....	8
4.5	Social return	8
5	Economische kaders	9
5.1	Algemeen	9
5.2	Leveranciersbeleid	9
5.3	Inkoopsynergie	9
5.4	Lokale economie	10
5.5	Staatssteun	10
6	Organisatorische kaders.....	11
6.1	Inkooporganisatie	11
6.2	Standaard werkwijze	11
6.3	Inkoopmatrix.....	11
6.4	Samenwerking in de regio	12
6.5	Evaluatie van inkoop en aanbestedingsbeleid (control)	12
6.6	Contractenoverzicht	12
6.7	Inkoopdossier	12
7	Afwijken van het inkoop- en aanbestedingsbeleid.....	13

1 Het belang van een professioneel inkoop- en aanbestedingsbeleid

De inkoopfunctie binnen overheidsinstanties is de laatste jaren sterk in ontwikkeling, zo ook binnen de gemeente Den Helder. Relevante ontwikkelingen zijn een verscherping van wet- en regelgeving, een toename van financiële verantwoordings-eisen, veranderende marktwerking en duurzaam inkopen. Deze ontwikkelingen resulteren, onder meer, in de noodzaak om de besteding van publieke gelden op objectieve, transparante en non-discriminatoire wijze uit te voeren.

Het nu voorliggende document 'Inkoopbeleid Gemeente Den Helder' vervangt de huidige beleids(kaders) inkoop en aanbesteding Gemeente Den Helder update januari 2008.

1.1 Risico's

Het uitvoeren van inkoop- en aanbestedingstrajecten in strijd met de wet- en regelgeving, kan een aantal risico's met zich meebrengen, te weten:

- klachten bij de Europese Commissie;
- aanspannen van rechtsgedingen door een marktpartij;
- rechtmatigheidsgebreken;
- negatieve publiciteit in de media en daardoor imagoschade voor de gemeente.

Door inkoop en aanbesteding professioneel te organiseren binnen de gemeente Den Helder, wordt de kans dat een risico zich ook daadwerkelijk voordoet, aanzienlijk verkleind.

1.2 Doel

De Gemeente Den Helder streeft bij al haar inkopen en aanbestedingen naar een optimale prijs-, kwaliteit- en duurzaamheidsverhouding en professioneel opdrachtgeverschap en handelt hierbij volgens de wettelijke beginselen en bepalingen voor het plaatsen van overheidsopdrachten.

2 Toepassingsgebied

Deze beleidsnotitie scheidt de kaders voor de inrichting en uitvoering van het inkoop- en aanbestedingsproces en is daarmee van toepassing op alle inkopen en aanbestedingen binnen de Gemeente Den Helder. De kaders worden uitgewerkt in uniforme procedures en werkinstructies. Het College is er verantwoordelijk voor dat het inkoop- en aanbestedingsproces is ingericht volgens de vastgelegde uitgangspunten en leidt tot realisatie van de gestelde doelen.

De volgende onderwerpen zijn van belang voor de Gemeente Den Helder op het gebied van inkoop en aanbesteding:

Juridisch:

- Wet- en regelgeving
- Inkoopvoorwaarden

Ethisch en ideëel:

- Integriteit
- Duurzaam inkopen
- Maatschappelijke eisen aan leveranciers
- Sociale werkvoorziening
- Social return

Economisch:

- Leveranciersbeleid
- Inkoopsynergie
- Lokale economie
- Staatssteun

Organisatorisch

- Inkooporganisatie
- Standaard werkwijze
- Inkoopmatrix
- Inkoop en aanbesteding op IT-gebied
- Samenwerking in de regio
- Evaluatie (control)
- Contractenoverzicht
- Inkoopdossier

3 Juridische kaders

Inkopen en aanbestedingen door overheden worden steeds meer gereguleerd door Europese en nationale regelgeving, onder meer bedoeld ter waarborging van de vrije mededinging. De Gemeente Den Helder is als gemeente aangewezen als aanbestedende dienst en is hiermee verplicht zich te houden aan onderstaande wet- en regelgeving bij het inkopen en aanbesteden van opdrachten.

3.1 Wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving van hoog naar laag, waarbij geldt dat lagere wet- en regelgeving niet in strijd mag zijn met een hogere wet- en regelgeving.

Verdrag EU	De overheidsinstellingen uit de lidstaten van de EU zijn bij hun handelen, dus ook bij inkopen en aanbesteden, onderworpen aan de basisbeginselen van het EU-verdrag, te weten: <ul style="list-style-type: none">• Transparantie• Objectiviteit• Non-discriminatoire
Richtlijn 2004/18/EG	De Europese unie heeft aan overheidsinstellingen van de lidstaten van de EU de verplichting opgelegd om aanbestedingen boven een bepaalde drempelwaarde (vastgelegd in de inkoopmatrix) uit te voeren volgens de EU-richtlijn 2004/18/EG.
Besluit voor Aanbestedingsopdrachten (Bao)	De Nederlandse overheid heeft bovenstaande richtlijn doorvertaald in de nationale wetgeving via het Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten (verder Bao).
Aanbestedingsreglement Werken (ARW 2005)	De Gemeente Den Helder handelt bij al haar inkopen en aanbestedingen van werken conform het aanbestedingsreglement Werken (verder: ARW 2005).
Wet Implementatie Rechtsbeschermingsrichtlijnen aanbesteden (WIRA)	De Nederlandse overheid heeft de Europese richtlijn 2007/66/EG doorvertaald in nationale wetgeving via de Wet Implementatie Rechtsbeschermingsrichtlijnen aanbesteden (verder WIRA).
Inkoopbeleid Gemeente Den Helder	Voor alle inkoop- en aanbestedingstrajecten gelden de uitgangspunten zoals besproken in deze beleidsnotitie.

Naast deze specifiek op inkoop en aanbesteding gerichte wet- en regelgeving zijn nog andere relevante wetten en verordeningen van invloed op de inkooppraktijk van de Gemeente Den Helder:

- Algemene wet Bestuursrecht (AwB): bevat algemene regels van bestuursrecht. Vooral van belang zijn de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, het zorgvuldigheids-, motivering-, gelijkheids-, vertrouwens- en redelijkheidsbeginsel.
- Wet Openbaarheid Bestuur (WOB): regelt de inzage van bepaalde documenten van de overheid.
- Wet BIBOB: Wet bevordering integriteitbeoordelingen door het openbaar bestuur.
- De Gemeentewet: wettelijk kader voor het handelen van de gemeente.
- Het Burgerlijk Wetboek: vooral van toepassing op het verbintenissen- en overeenkomstenrecht.
- Mededingingswet (art. 6): Partijen mogen aan de aanbodzijde geen verdelingsstelsel hanteren en prijsafspraken maken.

3.2 Inkoopvoorwaarden van de Gemeente Den Helder

Door het gebruik van de algemene inkoopvoorwaarden van de Gemeente Den Helder wordt een aantal zaken juridisch vastgelegd. De algemene inkoopvoorwaarden van de Gemeente Den Helder zijn vastgesteld door de raad op 5 april 2006.

De Gemeente Den Helder hanteert verschillende inkoopvoorwaarden. De algemene inkoopvoorwaarden van de gemeente Den Helder voor de koop en/of levering van goederen, levering van diensten en het aannemen van werken **tot** een bedrag van euro 25.000 exclusief BTW en **vanaf** een bedrag van euro 25.000 exclusief BTW. Bij de aanbesteding van leveringen en diensten dienen de Algemene Inkoopvoorwaarden van de Gemeente Den Helder uitdrukkelijk en specifiek van toepassing te worden verklaard. Bij de aanbesteding van werken worden voornamelijk de UAV 1989 van toepassing verklaard.

In bijzondere situaties (afhankelijkheid van de markt en toepasbaarheid) kan de gemeente, in overleg met de adviseur inkoop, van deze voorwaarden afwijken.

4 Ethische en ideële kaders

4.1 Integriteit

Voor alle medewerkers geldt dat zij met leveranciers slechts een zakelijke relatie onderhouden en dat alle contacten met leveranciers uitsluitend gericht zijn op de realisatie van gemeentelijke belangen. Medewerkers worden geacht zich te gedragen naar de gemeentelijke gedragscode en integriteitsverklaring en hun leidinggevende te informeren over situaties waarin bovenstaande gedragslijnen worden overschreden.

4.2 Duurzaam inkopen

Overheden hebben een voorbeeldfunctie als het gaat om duurzame bedrijfsvoering. Bovendien hebben gemeenten als grootinkoper een grote invloed op de markt en daardoor wordt de leveranciersmarkt gestimuleerd in te spelen op duurzaamheid.

De Gemeente Den Helder heeft in september 2007 de deelnameverklaring programma Duurzaam Inkopen getekend. Door deel te nemen aan dit programma, verklaart de Gemeente Den Helder te streven naar **75%** duurzame inkopen in 2010 en **100%** in 2015. De Gemeente Den Helder dient bij alle inkopen en aanbestedingen duurzaamheidscriteria op te nemen. Dit geldt alleen voor de productgroepen waarvoor er criteria zijn vastgesteld door SenterNovem. Deze criteria zijn vastgesteld onder leiding van het ministerie van VROM en SenterNovem.

Duurzaamheidscriteria worden ontwikkeld voor alle productgroepen die de overheid inkoopt, van kantoormeubelen en energie tot wegen en kantoorgebouwen. Per productgroep worden eisen opgesteld voor milieu- en sociale aspecten.

De criteria worden juridisch getoetst en zo opgesteld dat alle overheden ze kunnen toepassen. Voor de eisen geldt dat er voldoende aanbod is en de kosten niet substantieel stijgen. Iedere leverancier die aan de overheden wil leveren, moet aan deze eisen voldoen. Daarnaast bevatten de criteriasets 'wensen'. Op deze punten kunnen leveranciers zich onderscheiden, net als op de prijs.

4.3 Maatschappelijke eisen aan de leveranciers

De Gemeente Den Helder doet geen zaken met opdrachtnemers die zich niet houden aan de gangbare normen en waarden op het gebied kinderarbeid, ontoereikende arbeidsomstandigheden, discriminatie en eerlijke handel. Voor ARBO en milieuaspecten zal worden aangesloten bij de landelijke keurmerken op dit gebied.

Met de inwerkingtreding van de Wet BIBOB (zie paragraaf 3.1) heeft de gemeente een instrument in handen om de integriteit van opdrachtnemers te beoordelen. Op grond hiervan is het mogelijk om bedrijven die inschrijven bij een aanbesteding te screenen en uit te sluiten op grond van verdenking van betrokkenheid bij criminele activiteiten en/of bij criminele organisaties. Bureau BIBOB voert een onderzoek uit naar de integriteit van inschrijvers en adviseert de gemeente hierover.

4.4 Sociale Werkvoorziening

Bij mogelijke opdrachten voor een SW-bedrijf, wordt samen met de adviseur inkoop gekeken of de opdracht rechtstreeks aan een SW-bedrijf kan worden gegund of dat de opdracht via de reguliere aanbestedingsvormen dient te worden aanbesteed.

4.5 Social return

Bij social return maakt de gemeente gebruik van haar positie als opdrachtgever om werkgevers te bewegen uitkeringsgerechtigden, leerlingen, minder validen of mensen met een niet-westerse etnisch culturele achtergrond in te schakelen bij het uitvoeren van overheidsopdrachten door hen een baan of leerwerkstage aan te bieden.

Social return is van toepassing in de sectoren:

- bouw;
- infrastructuur en onderhoud;
- groenvoorziening;
- zorg;
- schoonmaak;
- catering.

Per nationale of Europese aanbesteding moet worden gezien of social return kan worden meegenomen als gunningscriterium.

5 Economische kaders

5.1 Algemeen

Het met zoveel mogelijk zekerheid verkrijgen van de gewenste kwaliteit en duurzaamheid tegen een zo laag mogelijke prijs.

5.2 Leveranciersbeleid

Iedere leverancier heeft eerlijke en gelijke kansen om mee te dingen naar een opdracht van de Gemeente Den Helder. Leveranciers worden geselecteerd op basis van objectieve criteria.

Hierbij streeft de gemeente ernaar:

- Uitsluitend zaken te doen met betrouwbare en professionele leveranciers (zie ook paragraaf 4.3). De gemeente verlangt een actieve en innovatieve houding van leveranciers bij het continu verbeteren van de efficiency en effectiviteit om de gemeentedoelstelling te realiseren;
- Zaken te doen met een zo beperkt mogelijk aantal leveranciers met wie een continue relatie wordt opgebouwd die gebaseerd is op het realiseren van zakelijke doelstellingen;
- Raamcontracten af te sluiten waarvan de looptijd niet langer is dan vier jaar (lid 5 artikel 32 Bao). In uitzonderingsgevallen, welke deugdelijk gemotiveerd zijn, mag de looptijd langer zijn.

5.3 Inkoopsynergie

De Gemeente Den Helder streeft naar inkoopsynergie, dat wil zeggen het bundelen van inkoopvolumes. Inkoopsynergie kan worden nagestreefd binnen de eigen gemeentelijke organisatie, maar ook in samenwerking met andere publiekrechtelijke organisaties in de regio (zie paragraaf 6.5). Een hulpmiddel om inkoopsynergie te bereiken is het aangaan van raamcontracten met leveranciers.

Voordelen van inkoopsynergie zijn:

- Financieel voordeel door hogere inkoopvolumes;
- Daling van de beheerskosten door vermindering van het aantal leveranciers en facturen;
- Verbetering van de leveranciersrelaties;
- Risicoverkleining dat in strijd wordt gehandeld met de Europese regels, omdat alle inkoopvolumes bij elkaar opgeteld boven de Europese drempel uitkomen;
- Vermindering van het aantal inkoopers binnen de Gemeente Den Helder.

5.4 Lokale economie

In verband met de huidig geldende aanbestedingswet- en regelgeving (zie paragraaf 3.1) kan de Gemeente Den Helder geen beleid hanteren van voorkeursbehandeling voor MKB, lokale of regionale leveranciers. Wel worden deze partijen, waar mogelijk en voor zover zij bekend zijn bij de gemeente, uitgenodigd mee te doen aan aanbestedingen.

5.5 Staatssteun

Staatssteun is niet toegestaan, tenzij een van de vrijstellingsverordeningen of uitzonderingen op de steun van toepassing is.

6 Organisatorische kaders

6.1 Inkooporganisatie

Binnen de Gemeente Den Helder wordt, voor de uitwerking van de inkoopfunctie, gewerkt volgens het principe van centraal gecoördineerde inkoop. Dit houdt in dat afdelingen zelf, binnen de gestelde kaders, het uniforme gemeentelijk inkoopproces moeten volgen. De verantwoordelijkheid, conform de filosofie van integraal management, ligt bij de afdelingen zelf.

De adviseur inkoop is betrokken bij alle nationale en Europese aanbestedingen. Dit houdt concreet in dat de adviseur inkoop ondersteunend is bij het inkoopproces en adviezen geeft. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de behoeftestellende afdeling, zij is project- en inhoudelijk verantwoordelijk.

6.2 Standaard werkwijze

Het uitgangspunt is dat volgens een standaard werkwijze zal worden gewerkt. Binnen de Gemeente Den Helder ligt de uitvoering van het inkoopproces gedeeltelijk bij medewerkers waarvan inkoop niet hun primaire taak is. Om in deze situatie toch de benodigde professionaliteit te waarborgen wordt gebruik gemaakt van procedures en standaarddocumenten welke beschikbaar worden gesteld op Aorta.

6.3 Inkoopmatrix

Om te voldoen aan de beginselen van objectiviteit, transparantie en non-discriminatie is in de Gemeente Den Helder de keuze gemaakt om regels te stellen beneden de Europese drempelbedragen.

Het College draagt zorg voor een matrix van inkoopprocedures met drempelbedragen en beslissingsbevoegdheden. De inkoopmatrix wordt door het College regelmatig geactualiseerd, rekening houdend met geldende wet- en regelgeving (zie ook paragraaf 3.1).

6.4 Inkoop en aanbesteding op IT-gebied

De Gemeente Den Helder gebruikt alleen maar open standaarden.

Bij inkoop en aanbesteding op IT-gebied krijgt open source software een gelijke kans als closed source software. Mocht op basis van de eisen en wensen open source software binnen de criteria vallen, dan wordt eerst gekeken naar de open source software en daarna pas naar closed source software.

6.5 Samenwerking in de regio

Waar mogelijk wordt samengewerkt met gemeenten in de regio. Het doel hierbij is het bereiken van inkoopsynergie (zie ook hoofdstuk 5) en het delen van kennis en ervaring op het gebied van inkoop en aanbestedingen. De Gemeente Den Helder werkt op inkoopgebied samen met de H2A gemeenten. Aan het begin van ieder jaar wordt een gezamenlijke inkoopkalender vastgesteld.

6.6 Evaluatie van inkoop en aanbestedingsbeleid (control)

Het opstellen van procedures en het invoeren van functiescheiding en interne controlemaatregelen reduceert de mogelijkheid tot misbruik en oneigenlijk gebruik van gelden en middelen. Ten behoeve van de inkoopcontrol wordt de toepassing van het inkoop- en aanbestedingsbeleid periodiek beoordeeld en gecontroleerd door de Concernstaf.

6.7 Contractenoverzicht

Iedere overeenkomst die voldoet aan de eisen voor registratie in de contractenbank dient geregistreerd te worden.

6.8 Inkoopdossier

Voor iedere inkoop of aanbesteding wordt in meer of in mindere mate een inkoopdossier aangelegd in Corsa. Op Aorta staat per inkoop- of aanbestedingsprocedure een overzicht welke documenten onderdeel uitmaken van het inkoopdossier.

7 Afwijken van het inkoop- en aanbestedingsbeleid

De keuze van de inkoop- of aanbestedingsprocedure wordt bepaald aan de hand van de inkoopmatrix en de daarbij behorende drempelbedragen.

Wanneer het belang van een andere inkoop- of aanbestedingsprocedure naar verwachting groter is, dan mag, met uitzondering van Europese aanbestedingen, van dit principe worden afgeweken. Redenen om af te wijken kunnen bijvoorbeeld zijn dat er sprake is van een calamiteit of een situatie waarbij er maar één opdrachtnemer in aanmerking komt. Bijvoorbeeld omdat deze beschikt over een alleenrecht (Octrooi of Auteursrecht) of over specifieke technische of artistieke kwaliteiten.

Voorstellen voor de keuze van een inkoop- of aanbestedingsprocedure in afwijking van de inkoopmatrix moeten, gemotiveerd en voorzien van een advies van de adviseur inkoop, ter besluitvorming worden voorgelegd aan het College. Men mag niet starten met de inkoop- of aanbestedingsprocedure voor het College akkoord heeft gegeven.